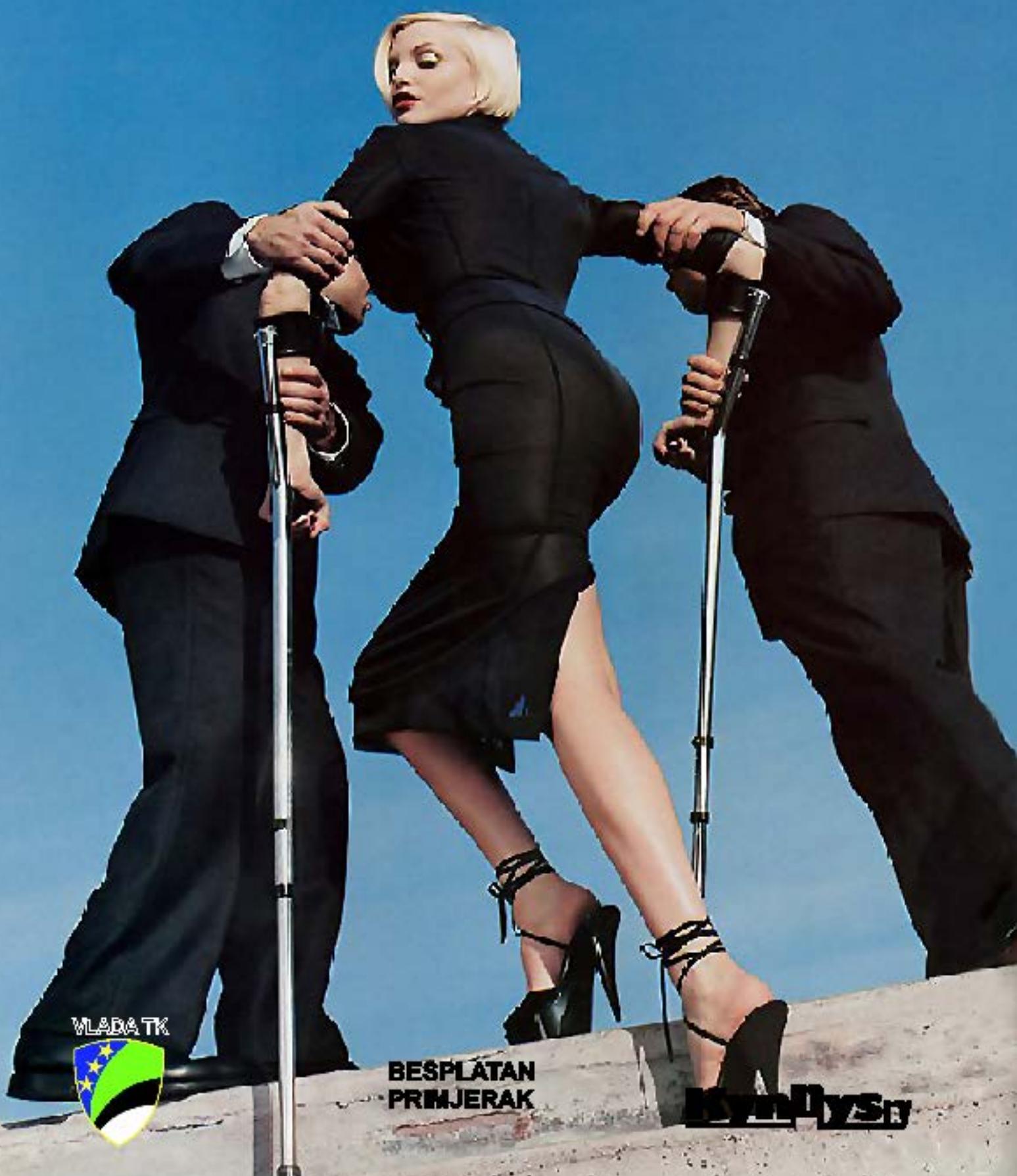

INCIJATIVA

Časopis osoba sa invaliditetom - 2016. godina - broj 120

VLADATK

BESPLATAN
PRIMJERAK

www.vladvrsr.org

SADRŽAJ

SPECIJALIZOVANE AGENCIJE UN	
3	
NJENO VELIČANSTVO ŽENA	
4	
ŽENE SU JAČI SPOL	
5	
RODITELJSTVO JE	
NAJDIVNIJA ULOGA NA SVIJETU	
6-10	
SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA	
POKRENULA GLOBALNO ISTRAŽIVANJE	
11	
EMOTIVNI "INVALID"	
12-13	
IN MEMORIAM	
SANJA ZAHIROVIĆ	
14 - 15	
DA SAM SLUČAJNO MUŠKO/ŽENSKO?	
16-19	
NAUČNICI DOKAZALI: ŽENE ZVOCANJEM	
SKRAĆUJU MUŠKARCIMA ŽIVOT	
20	
LEGO KOCKICE U KAMPAÑI	
ZА ВЕЌА ПРАВА ОСОБА С INVALIDITETOM	
21	
IZRAČUNAO JE KOLIKO VRIJEDI RAD	
NJEGOVE SUPRUGE KOD KUĆE	
22	
ČISTI SAMO KOLIKO MORAŠ	
23	
LEPTIR - OTVARANJE BUDUĆNOSTI	
24	
ŽIVOTNA LEKCIJA	
25	
ŠARENA STRANA	
26	
GLUHONIJEMI TENISER	
27	

NEKE INFORMACIJE KORIŠTENE SU IZ DNEVNIH NOVINA I INTERNET STRANICA.

**Informativni centar za osobe
sa invaliditetom "Lotos" Tuzla**

Redakcija:

Fikreta Hasanović
Suvad Zahirović
Jasminko Bijelić
Adisa Kišić
Aladin Kavgić

Glavni i odgovorni urednik:

Fikreta Hasanović

Adresa redakcije:

M. i Ž. Crnogorčevića 3
75 000 Tuzla

Tel./Fax: + 387 35 251-476, 251-245

E-mail:

ic.loتوs@bih.net.ba
info@ic-loتوs.org.ba

Web:

www.ic-loتوs.org.ba

Izdavač:

Informativni centar za osobe sa
invaliditetom "Lotos" Tuzla

Tiraž:

1000 primjeraka

INICIJATIVA (lat.)

Podsticaj za neku aktivnost posebno u pravu, zakonodavna inicijativa, pravo na podnošenje prijedloga zakona i drugih akata s pravnim dejstvom.

Uopšte, "čovjek od inicijative" je onaj koji samostalno preduzima potrebnu aktivnost u svom ili širem djelokrugu privatnog ili javnog života, ne čekajući za sve naredbe ili spoljašnji podsticaj.

Broj: 08-651-437-4/97

Sarajevo 16.12.1997. god.

Redni broj: 746

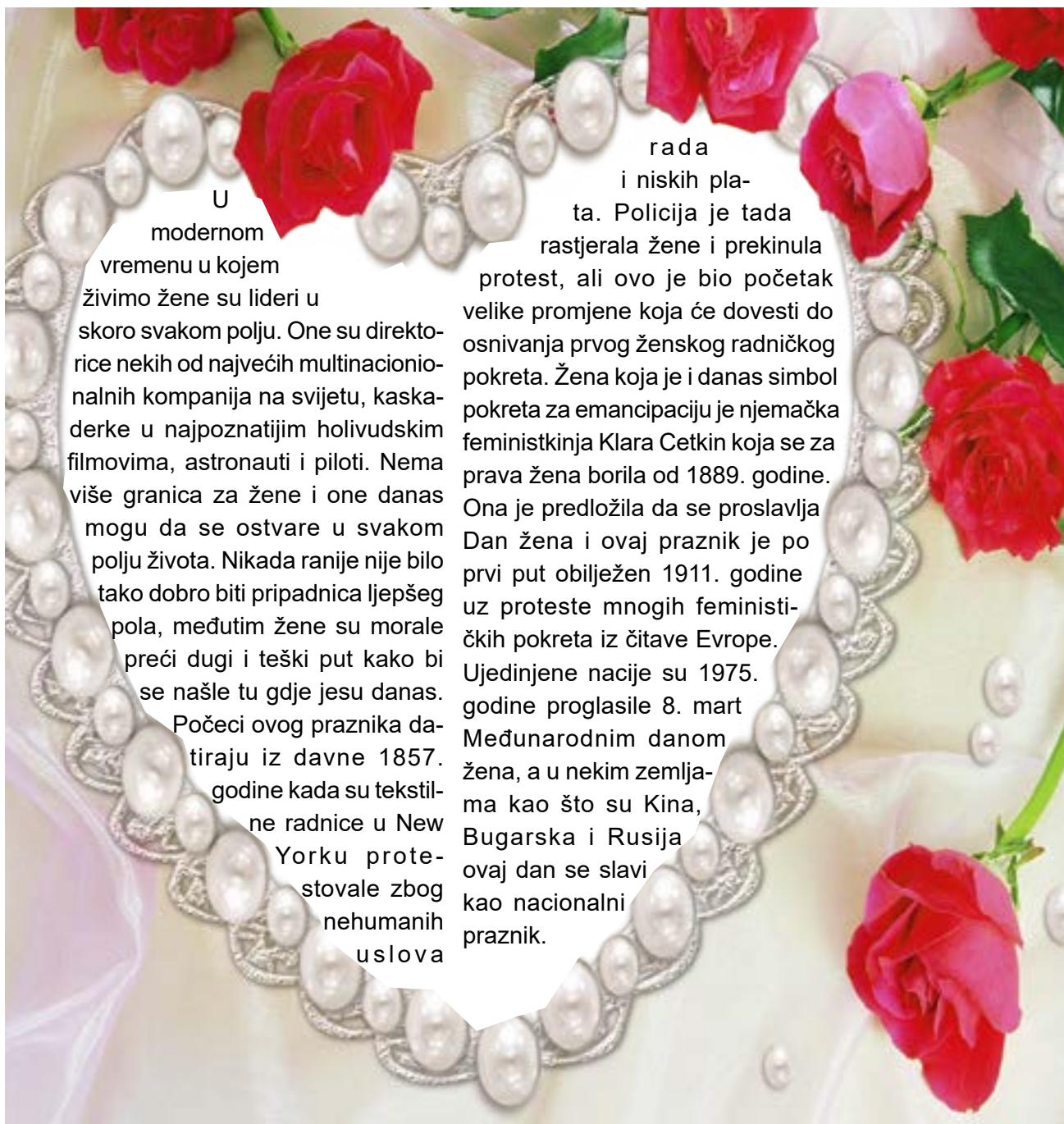
**Upis u evidenciju javnih glasila izvršen u skladu
sa Zakonom o javnom informisanju.**

SPECIJALIZOVANE AGENCIJE UN

Povelja UN predviđa da svaki primarni organ UN može osnovati različite specijalizovane agencije sa ciljem potpunog ispunjavanja svoje uloge. Neke od najpoznatijih agencija UN su: Međunarodna agencija za atomsku energiju, UNESCO, Svjetska banka i Svjetska zdravstvena organizacija (WHO). Većinu svog humanitarnog rada UN obavlja posredstvom ovih agencija. Kao primjeri djelovanja ovih agencija mogu se navesti: masovni programi cijepljenja (preko WHO), sprječavanje gladi i pothranjenosti (posredstvom WFP) i zaštita ugroženih i raseljenih osoba (od strane UNHCR).[18] Neke od najpoznatijih organizacija i specijalizovanih agencija UN su date u sljedećoj tabeli.

Br.	Skraćenica	Agencija	Sjedište	Osnovana
1.	FAO	Organizacija za hranu i poljoprivredu	Rim, Italija	1945.
2.	IAEA	Međunarodna agencija za atomsku energiju	Wien, Austrija	1957.
3.	ICAO	Organizacija međunarodne civilne avijacije	Montreal, Kanada	1947.
4.	IFAD	Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj	Rim, Italija	1977.
5.	ILO	Međunarodna organizacija rada	Geneva, Švicarska	1946. (1919.)
6.	IMO	Međunarodna pomorska organizacija	London, UK	1948.
7.	IMF	Međunarodni monetarni fond	Washington, SAD	1945. (1944.)
8.	ITU	Međunarodna telekomunikaciona unija	Geneva, Švicarska	1947. (1865.)
9.	UNESCO	Organizacija za obrazovanje, nauku i kulturu	Pariz, Francuska	1946.
10.	UNIDO	Organizacije za industrijski razvoj Ujedinjenih naroda	Wien, Austrija	1967.
11.	UNWTO	Svjetska turistička organizacija	Madrid, Španija	1974.
12.	UPU	Svjetska poštanska unija	Bern, Švicarska	1947. (1874.)
13.	WBG	Svjetska grupa banaka	Washington, SAD	1945. (1944.)
14.	WFP	Svjetski program za hranu	Rim, Italija	1963.
15.	WHO	Svjetska zdravstvena organizacija	Geneva, Švicarska	1948.
16.	WIPO	Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo	Geneva, Švicarska	1974.
17.	WMO	Svjetska meteorološka organizacija	Geneva, Švicarska	1950. (1873.)
18.	UNHCR	Agencije za izbeglice UN	Geneva, Švicarska	1950.

NJENO VELIČANSTVO ŽENA

IZ KONVENCIJE UN O PRAVIMA OSOBA SA INVALIDITETOM

Član 6. Žene sa invaliditetom

1. Države potpisnice priznaju da su žene i djevojke s invaliditetom izložene višestrukoj diskriminaciji, te će u tom smislu poduzeti mjere kako bi im se osiguralo puno i ravноправno uživanje svih njihovih ljudskih prava i osnovnih sloboda.
2. Države potpisnice poduzet će sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale puni razvoj, napredak i jačanje položaja žena u cilju garantovanja korištenja i uživanja ljudskih prava i osnovnih sloboda navedenih u ovoj Konvenciji.

ŽENE SU JAČI SPOL

Pored toga što su, po ponašanju, „muškarci s Marsa” a „žene s Venere”, i organizam muškaraca i žena u nekim situacijama funkcioniše drugačije. Muškarci bolje podnose bol i kasnije dobijaju bore... ali žene imaju snažniji imunološki sistem i brže apsorbuju lijekove. To su samo neke razlike muškog i ženskog tijela koje možda, niste znali.

Ovu tvrdnju potkrjepljuje izvještaj „Nježan muškarac” u kojem se navodi kako su muškarci po mnogo čemu ranjiviji nego žene. Autor navodi veću stopu smrtnosti muških fetusa, veći broj poteškoća u razvoju, učestalije poremećaje u ponašanju kod dječaka i veću stopu smrtonosnih bolesti! Mišići ženskog srca su manje elastični, što dovodi do veće mogućnosti nastanka srčane aritmije... Žene imaju snažniji imunološki sistem nego muškarci, što može da bude jedan od razloga zašto žive duže. Istraživači na Kraljevskom univerzitetu za medicinu u Londonu, ustanovili su da žene u svim životnom fazama imaju veći broj bijelih krvnih zrnaca koja su odgovorna za borbu protiv infekcija...

Žene, za razliku od muškaraca, drugačije upijaju lijekove. Žensko tijelo se brže oslobađa lijekova, pogotovo u vreme mjesečnog ciklusa, kad su hormonalne promjene ubrzane.

Zapravo, do prije 20 godina, farmaceutske kompanije nisu testirale nove lijekove na ženama baš zbog ove činjenice...

Iako mnogi smatraju da žene podnose veću

količinu bola baš zato što moraju da podnesu bolove pri porođaju, istraživanja pokazuju suprotno. To je potvrđeno na jednostavnim testovima u kojima muškarci i žene uranjaju ruku u smrznutu vodu, u kojoj muškarci duže mogu da zadrže ruku.

Naučnici smatraju da limbički centar u ženskom mozgu koji je odgovoran za emocije, pa tim i za bol, reaguje na nadražaj ranije nego kod muškaraca s ciljem sprječavanja daljnog bola...

Muškarci i žene drugačije reaguju kad im se pokaže slika idealnog tijela neposredno pred ručak.

Istraživanja pokazuju da će muškarci pojesti više hrane pred prijateljima kad im se pokaže slika savršenog muškog tijela, dok će žene pojesti znatno manje.

Žene, takođe, jedu manje pred drugim ženama...

Međutim, to nisu sve razlike među spolovima... Žene češće dobijaju kamenac nego muškarci... Probavnom sistemu žena, takođe treba više vremena da svari hranu nego muškarcima... I, na kraju, na veliku žalost ženskog roda, ženama će se koža naborati prije nego muškarcima.

**"Naravno da znam što želi
kada plače. Želi tebe!"**

RODITELJSTVO JE NAJDIVNIJA ULOGA NA SVIJETU

INICIJATIVA: Za početak se predstavite našim čitaocima.

Zovem se Amna Alispahić, imam trideset i kusur godina i smatram sebe sretnom ženom, pomalo neozbiljnom za svoje godine, ali izuzetno

svjesnom da me upravo ta neozbiljnost, ali i pozitivan stav koji nastojim graditi u odnosu na vlastiti život i sve prepreke sa kojima se suočavam čine ovakvom osobom kakva doista jesam (ili barem ja tako mislim).

INICIJATIVA: Koliko dugo se nosite sa invaliditetom i kakav je život jednoj ženi kojoj je narušeno čulo vida u današnjem društvu? Koliko su slijepi i slabovide osobe nevidljive, koliko je javnost „slijepa i gluha“ prema njima i kako biste uopšte ocijenili položaj osoba s invaliditetom u našem društvu?

Rekla bih da se invaliditet nosi sa mnom a ne sa njim, budući da se uvijek trudim da „mu“ ne dozvolim da ovlada mojim životom. S obzirom da je pitanje kompleksno, pokušat ću na njega odgovoriti dio po dio. Prije svega, moram reći da sam rođena slijepa, a to naglašavam s razlogom i smatram prednošću u odnosu na osobe koje su vid izgubile kasnije tokom života. Budući da se od malih nogu susrećem sa preprekama koje sobom nosi moj invaliditet, pa za razliku od osoba koje su invaliditet stekle kasnije, ja nisam imala tu nesreću da teret invaliditeta osjetim u svoj njegovoj silini, naprotiv, živjela sam i živim sa sljepoćom i sve eventualne probleme i teškoće, stoga, smatram manje-više rješivim, pristupajući im smirenno, kroz prizmu invaliditeta s kojim sam navikla živjeti i bez kojeg, pravo da kažem, ne znam da li bih i znala funkcionalisati, budući da drugaćiji život ne poznajem. Na ovom mjestu, nekako, želim reći i to da razumijem ljudi na

koje se teret invaliditeta „svali“ odjednom, razumijem da im je teško prihvati stvarnost u kojoj su se obreli, ali isto tako znam, da racionalno sagledavanje težine situacije može u mnogome pomoći da sopstveni život sami sebi učinimo podnošljivijim i vrijednim življenja. Znate kako se kaže: ako problem nema rješenje, onda nije problem.

Ovim sam, mislim, donekle odgovorila i na dio pitanja koji se odnosi na život žene sa invaliditetom u današnjem društvu. Taj i takav život, u društvu koje baš i nema sluha za drugo i drugačije, jeste i težak i pretežak, ali mislim da svi mi, osuđujući društvo, često zaboravljam na vlastitu odgovornost za stanje svijesti tog istog društva i odnos koji osobe bez invaliditeta imaju prema nama. Želim reći da nije samo društvo krivo što je nama loše.

Balaš bi rekao „krivi smo mi“, i ja se s tim u potpunosti slažem. Milion puta sam susrela osobe sa invaliditetom koje ostavljaju utisak ljudi čija je profesija da budu „invalidi“, bespomoćni, bezvrijedni, isključeni. Naprsto me izluđuje pojava da se osobe sa invaliditetom, npr. dok čekaju na red pred šalterom u općinama, utrukuju ko će biti jadnji i invalidniji, s jednim jedinim ciljem, da prije dođu na red. I šta onda da očekujete od društva, kad mi, koji bismo trebali društvu služiti kao primjer ustrajnosti i vrijednosti, mi, koji bismo to društvo trebali naučiti kako da se prema nama odnositi, sami ostavljamo utisak da nam treba „udijeliti“, umjesto da nas treba prihvati kao ravnopravne članove zajednice. Osobe sa invaliditetom, često, zarad vlastitih sitnih interesa, uništavaju pozitivnu sliku o sebi i svojim stavom potiču zajednicu da misli i vjeruje da smo mi samo ljudi u potrebi, nekolicina živućih kreatura koje treba gurnuti u stranu i učiniti što je moguće više nevidljivim, jer takvi kakvi su, samo smetaju. Da zaključim: nije uvijek do društva, mi smo ti koji kreiraju sliku o sebi.

INICIJATIVA: Završili ste fakultet tj. diplomirana ste komparativistkinja književnosti. Budući da ste slabovidna osoba, šta nam možete reći o tome kako je proticalo Vaše školovanje i koji su to najveći problemi s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom u procesu obrazovanja?

Fakultet sam završila prije nešto više od deset godina i koliko znam, bila sam prva poslijeratna studentica književnosti na Univerzitetu u Sarajevu.

koja se danas nalazi u širokoj primjeni, bila sam prinuđena iznaći načine kako da brdo literature, koju jedan student književnosti mora iščitati, učnim pristupačnom. Nažalost, zbog nepostojanja servisa podrške, najveći teret mog studiranja pao je na moju majku, koja je uobičavala po 12 sati sjediti, čitati mi potrebnu literaturu snimajući je na audio kasete koje bih ja, kasnije, preslušavala. Bilo je, naravno, kolega sa fakulteta, koji su za mene također čitali i snimali knjige, ali u većini slučajeva je

Imajući to u vidu, što znači imajući u vidu činjenicu da se moji profesori prije mene nisu susretali sa pojmom zvanom „slijepi student na fakultetu“, moram reći da su uvijek imali sluha za mene, dozvoljavali mi da im kažem kako da predavanja prilagode mojim potrebama i, što je najvažnije, uglavnom primjenjivali u praksi ono što im kažem. Tako sam, npr. imala situaciju da profesor, nakon što je na tabli nacrtao neku komplikovanu šemu, kaže: „Sad napravite pauzu, da Amni objasnim šta sam nacrtao“! Problemi sa kojima sam se susretala tokom studija, dakle, nisu postojali zbog nerazumijevanja od strane profesora, već zbog nedostatka literature u pristupačnim formatima, nepostojanja servisa podrške u nastavi i sl. Budući da u to vrijeme slijipe osobe teško da su imale mogućnost da obezbijede sebi kompjuter opremljen govornim softverom, skener i ostalu neophodnu opremu

osoba koja mi je čitala, ipak bila moja majka. Bez nje, sigurno ne bih bila u stanju završiti studij književnosti.

INICIJATIVA: Članica ste Udruženja slijepih i slabovidnih KS i vrlo ste uspješni u borbi za prava osoba sa invaliditetom. Kakva su Vaša iskustva o tome, da li ima rezultata i koliko društvo čini i prepoznaje potrebe za podršku osobama s invaliditetom u svim aspektima života?

Rezultata naravno ima, mada, cijeli proces stvaranja jednakih mogućnosti za osobe sa invaliditetom teče izuzetno sporo i ako vagamo uloženi trud na jednoj strani i rezultat na drugoj, shvatimo da u odnosu na vrijeme i trud koje smo uložili s ciljem da dođemo do neke promjene, često ne ishode željeni rezultat. Ovdje opet želim naglasiti da je u cjelokupnom procesu presudna naša uloga.

Shodno našem mentalitetu, mi smo nekako navikli da zahtijevamo da nam sve bude potaman, a da mi, po mogućnosti, prstom ne mrdnemo. Često same osobe sa invaliditetom ne razumiju ulogu udruženja čiji su članovi, dolaze u svoja udruženja da bi u njima, a ne kroz njih ostvarili svoja prava. Tu opet na snagu stupaju naši lični interesi, pa je mnogima lakše tražiti pomoć, finansijsku ili bilo koju drugu, od udruženja, nego pokušati razumjeti njihovu stvarnu ulogu i svoja prava tražiti kroz sistem države u kojoj žive. Kada bismo svi naše udruživanje shvatili efikasnim načinom da se zajednički borimo za prava, i država bi nas sigurno ozbiljnije shvatila. Niko,

a posebno država u kojoj živimo, bez obzira na činjenicu da je ratificovala Konvenciju, neće raditi ništa što ne mora. Kad bismo stoga shvatili da jedino naš zajednički glas može natjerati državu da radi na zaštiti naših prava umjesto što sjedimo i čekamo da nam prava padnu s neba, bili bismo u daleko boljoj poziciji, čime bismo obezbijedili veći nivo poštivanja naših prava, što bi se, naravno, pozitivno odrazilo na naš svakodnevni život.

INICIJATIVA: Po Vašem mišljenju, da li su mlađi s invaliditetom dovoljno aktivni, hrabri i svjesni činjenice da se moraju probuditi iz pasivnosti i boriti za svoja prava?

Mlađi sa invaliditetom, generalno, imaju taj problem pasivnosti. Često čujem mlađe kako govore da neki „stari ljudi“, koji su u

pokretu osoba sa invaliditetom proveli cijeli život, svojim prisustvom ograničavaju njihov aktivizam. Mislim da to naprosto nije tačno. Ako pitate mlađe šta su oni učinili da izgrade vlastite kapacitete, doći ćete, nažalost, do zaključka da, ili nisu učinili ništa, ili su učinili jako malo. Npr. koliko mlađih sa invaliditetom zna šta piše u Konvenciji o pravima osoba sa invaliditetom? Nažalost, ne mnogo njih. Ali, kako rekoh, budući da smo mi narod čiji su pripadnici ekspertri za pronalaženje svih vrsta izgovora za opravdavanje vlastite pasivnosti, lako nam je razumjeti zašto aktivizam izostaje. Sve ovo ne pričam napamet, govorim ovo iz vlastitog iskustva. Sve što sam u životu željela da naučim, naučila sam i niko me nije mogao sprječiti. Nisu „oni stari“ krivi što mlađi ne znaju šta piše u Konvenciji, što ne znaju ništa o tome kakva prava imaju i kakva bi prava trebali imati. Kad se jednom počnemo interesovati za nešto što smatramo bitnim za svoj vlastiti život i živote onih koji dijele našu sudbinu, rezultat ne može izostati.

INICIJATIVA: Kakva je situacija sa zapošljavanjem, da li ste se suočavali sa diskriminacijom na tom polju?

Naravno da jesam. Kao što vjerovatno svi znamo, postoji zakon koji reguliše oblast zapošljavanja osoba sa invaliditetom, ali nažalost, mehanizmi koji bi trebali obezbijediti primjenu ovog zakona, ili uopće ne postoje, ili nisu adekvatni. Poslodavci imaju predrasude kada je u pitanju zapošljavanje osoba sa invaliditetom i naravno da, ako ih se zakonom ne prisili, neće u radni odnos primiti osobu sa invaliditetom a ne zaposliti drugu osobu bez invaliditeta koja je, pored onoga što joj u ugovoru стоји u opisu posla, pored toga u stanju voziti auto i raditi niz drugih manje ili više usputnih poslova. Ja lično sam duboko svjesna svega ovoga i, ma koliko grozno zvučalo ovo što ću reći, u sistemu u okviru kojeg postoji malo ili nimalo volje i načina da se poslodavci natjeraju da poštuju zakon, diskriminacija vam dođe kao sasvim očekivana i prirodna stvar.

INICIJATIVA: Ostvarili ste se i kao supruga i majka divne djevojčice. Ispričajte nam da li Vam je bilo teško odlučiti se na taj korak, je li Vas bilo strah obzirom na to da ste slijepi, kao i Vaš muž?

Nije mi se bilo teško odlučiti ni da stupim u brak sa čovjekom kog volim, niti da se odlučim/odlučimo na roditeljstvo. Sve to mi se nekako činilo potpuno normalno i prirodno. Šta ću i kako ću, e to sam se počela pitati tek kad smo dobili našu djevojčicu. Na samom početku imali smo bezrezervnu podršku moje mame i svekrve, a imamo je i dan danas, mada, nakon onih prvih četrdeset dana roditeljstva, shvatiš da si ti, a ne neko drugi odgovoran/na za to da svom djetetu pružiš sve što mu je potrebno. Da se ne lažemo, roditeljstvo, koliko god veličanstveno bilo, iziskuje mnoga odricanja i podizanje djeteta je izuzetno zahtjevno i za osobe koje nemaju nikakav invaliditet. U prvim mjesecima roditeljstva, pa i kasnije, često sam, međutim, razmišljala o tome koliko je roditelju koji vidi, lakše odgajati dijete. Imala sam običaj svojim videćim priateljicama, majkama, reći da ne znaju koliko su sretne što, npr. mogu sjediti na svom udobnom trosjedu i gledati šta njihovo dijete radi, dok ja koja sam slijepa, moram u svakom trenutku biti pored djeteta, puzati za njom ako ona odluči da puže i sl. Trebali su mi mjeseci da naučim kako da nahranim dijete, da je naučim da treba da se okreće za punom kašikom koju joj nudim, umjesto da se ja, držeći tu kašiku okrećem za njom. Iskreno, bilo je teških i preteških momenata, ali na njih se nikad ne žalim. Imati dijete, to je bio naš izbor, a budući da život svakog od nas sobom nosi mnoge teškoće, nema druge nego naučiti kako sa teškoćama izaći na kraj. Što se mene tiče, većinu problema i teškoća koje sobom nosi roditeljstvo, uspjela sam prevladati, a kad kao rezultat svih tih napora, tihih suza i dubokih strahova, imate divno dijete, koje prema vama niti ima kakvih predrasuda, niti joj smeta to što mama i tata ne vide, onda shvatite kako, sve što ste učinili i iskusili, ima neprocjenjivu vrijednost.

INICIJATIVA: Da li možete našim čitaocima približiti kakav je osjećaj uvidjeti da možete sve što želite bez obzira na prepreke?

Najiskrenije govoreći, daleko od toga da mislim kako mogu sve! Naravno da ne mogu i naravno da postoje stvari koje i ja i osobe poput mene mogu uraditi samo ukoliko imaju podršku zajednice, bliskih prijatelja, porodice. Imamo mi, osobe sa invaliditetom, taj običaj da sebe predstavljamo kao osobe koje sve mogu, ali time ne zavaravamo samo one oko nas, što je najbolnije, zavaravamo sami sebe.

Npr. mogu li ja priuštiti svom djetetu odlazak u park, bez pomoći osobe bez oštećenja vida? Naravno da ne mogu. Ne kažem da sa bijelim štapom u jednoj ruci, drugom rukom držeći za ruku svoje dijete ne mogu u strahu i pod stresom otici do parka. Ali, šta raditi kad napokon dođem tamo? U moru djece, naprosto ne mogu pratiti šta moje dijete radi. Ne mogu vidjeti da se moje dijete za neku igračku otima sa drugim djetetom. Ne mogu u vrevi glasova stotinu djece čuti glas vlastitog djeteta. Ukratko, ne mogu dijete odvesti u park bez pomoći videće osobe. Nadalje, ne mogu sama otici po fasungu u neki veliki šoping centar, koji radi na principu samoposluživanja. Jednostavno je nemoguće. Upravo iz ovih i sličnih razloga, moram računati na assistenciju druge osobe. Atu nastupa država, koja bi meni

i meni sličnim, trebala obezbijediti servise podrške, kako bih bila u stanju živjeti koliko je moguće normalno, bez obzira na invaliditet.

INICIJATIVA: Vjerovatno ste doživljavali razne skeptične komentare i mišljenja okoline. Kako su ona uticala na Vas i na koji način se nosite s njima?

Nosim se na način da svojim primjerom nastojim mijenjati svijest društva. Na skeptične komentare i neumjesna pitanja odgovaram ili na način da skepticima i pitcima objasnim zašto nije u redu to što smatraju ili pitaju (naravno, ako nije u redu), ili na način da reagujem tako da podstaknem njihov skepticizam, ako procijenim da su oni od one sorte ljudi koji nikada, ma šta da im kažeš, neće promijeniti svoj stav i mišljenje. U principu, trudim se tolerisati neumjesna pitanja, znajući da su ona rezultat neznanja. Ne očekujem da se prema meni prirodno ophodi neko ko nikada prije nije susreo osobu sa invaliditetom. Zamisljam da sam rijetka zvjerka i da ljudi ne mogu znati da ne ujedam, dok im ne dokažem suprotno.

INICIJATIVA: Kako se snalazite u ulozi majke, ko Vam najviše pomaže i koliko Vam je podrška svakodnevno potrebna?

Kao što sam već rekla, na samom početku, trebalo mi je puno podrške i srećom, imala sam je. Danas mi ne treba stalna podrška, osim u slučajevima koje sam prethodno navela. Ne kažem da danas nemam nikakvih problema u svojoj ulozi roditelja, ali vremenom, sve to

dođe na svoje. Ne znam sad da li se to zove podrškom, ali s vremena na vrijeme volim odmoriti uz neku dobру knjigu, kafu i cigaretu, kao nekad u osam, dok nane, u svojim domovima, vode borbu kako bi izašle na kraj sa prohtjevima zahtjevne trogodišnjakinje.

INICIJATIVA: Šta biste poručili mlađim ženama sa invaliditetom i na koji način ih podstaknuti da se odluče na roditeljstvo?

Bez obzira na sve teškoće, roditeljstvo je najdivnija stvar na svijetu. Tako, žene moje, slobodno rađajte, ostvarite se kao majke, ali nemojte misliti da sve možete. Obezbijedite sebi potrebnu podršku i ne stidite se reći da vam je potrebna pomoć u stvarima koje objektivno ne možete ili teško da možete uraditi same.

INICIJATIVA: Koja bi bila Vaša poruka svim osobama s invaliditetom kao i onima bez invaliditeta?

Osobama sa invaliditetom poručujem da osobe bez invaliditeta neće za njih uraditi ništa što ne moraju, ako im mi ne pomognemo da shvate zbog čega je nešto potrebno i važno. Obama bez invaliditeta poručujem da shvate da je podrška i potrebna i važna, ali da trebaju nas pustiti da odlučimo kada, gdje i kakvu vrstu podrške želimo. I na kraju, ona mnogo puta prožvakana, ali istinita: dajte da živimo jedni sa drugima, a ne jedni pored drugih.

Pripremila: Adisa Kišić

Udaj se za mene...

budi moja princeza.

SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA POKRENULA GLOBALNO ISTRAŽIVANJE

Svjetska zdravstvena organizacija je pokrenula globalno istraživanje kako bi identifikovala 50 najprioritetnijih pomagala. Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) je napravila

pravima osobama s invaliditetom, kao što je to učinila naša zemlja, su preuzele obavezu da promovišu pristup assistivnim tehnologijama i sredstvima po pristupačnim cijenama.

SZO model (uzorak) liste prioritetnih pomagala kako bi pomogla zemljama članicama u planiranju politike i programa koji se odnose na zaštitu pomagalima. Glavni cilj ove inicijative je da se poboljša pristup visokokvalitetnim pomagalima po pristupačnim cijenama. U vezi sa tim, SZO pokreće globalno istraživanje kako bi identifikovala 50 najprioritetnijih pomoćnih sredstava (pomagala).

Države koje su ratifikovale Konvenciju o

Uz pomoć ovih tehnologija osobama s invaliditetom su u boljoj mogućnosti da žive nezavisno i da učestvuju u društvu ravnopravno kao i drugi članovi društva. Anketa je dostupna na sljedećem linku: <https://extranet.who.int/dataform/355553>

Kada pristupite anketi imate mogućnost izbora lokalnog jezika. Pozivamo vas da uzmete učešće u aktivnosti koju provodi Svjetska zdravstvena organizacija jer nas se tiče!

DJEČJA POSLA

Vaspitačica u vrtiću pomaže djetetu da obuje čime. Čizme su malo tjesne, muka živa, on je gurao, ona vukla, a čizme nikako na noge. Kad su obje čizme nekako bile navučene, vaspitačica sva u znoju odahne a mali kaže: „Vaspitačice, čizme su naopako“. I stvarno, lijeva na desnoj, desna na lijevoj. Nije bilo lako skinuti čizme, a kamoli ponovo ih navući. No, na kraju, čizme su bile svaka na pravoj nozi. Mali tada objavi: „To nisu moje čizme“. Vaspitačica se ugrize za jezik da ne bi zavrištala: „Zašto to nisi prije rekao?“ I uz napor mu ponovo izuje čizme. Tada mali nastavi: „Čizme su od mog brata. Mama ih je dala meni“. Vaspitačica nije znala da li

da plače ili da se smije... Nakon ponovnog navlačenja čizama, ona upita malog: „A gdje su ti rukavice?“ Dječak odgovori: „Pa u čizmama“.

EMOTIVNI “INVALID”

Ako priželjkujete stabilnu vezu s muškarcem koji će s vama dijeliti svoje poljupce, izljeve nježnosti i svoju intimu trebate biti svjesni činjenice kako nisu svi muškarci sposobni za tako nešto. Postoje, naime, oni tipovi muškaraca koje definitivno možemo svrstati u emotivne “invalide”.

te fenomen davanja i primanja, apsolutno nedostizna emocija. No, kako ćete uočiti da li je riječ o emotivnom “invalidu”?

- Dogovor za izlazak s njim može potrajati dana. Razlog leži u tome što se on ne želi prilagoditi. S njim ćete se moći naći isključivo kada to njemu odgovara.

Emotivni “invalid” je muškarac koji teško otvara svoje srce – ikome! On je u stanju isključiti sve iz dijelova svog života i nikada ne dopustiti da iko u njegovu životu ima bilo kakvu važnu ulogu. Osim toga, ovaj muškarac može i zna iscrpiti, a ostvarivanje stabilne i emotivne veze s ovom individuom je definitivno Sizifov posao. Stoga je jako važno da u samom početku znate prepoznati ovaj tip muškarca kako bi izbjegli gubljenje vremena, a i živaca na osobu s kojim ne možete ostvariti gotovo nikakvu budućnost. Ovdje je naime riječ o „oštećenim“ ljudima kada su u pitanju sposobnost prepoznavanja i razumijevanja potreba drugih i sposobnost da vole. Ove osobe su često narcisoidne, nesposobne transcedirati sebe u drugo ljudsko biće, decentrirati se, što je u biti osnova i bit same ljubavi.

Dakle, emotivni “invalidi” su osobe za koje je ljubav, kao vrhunsko dostignuće zrelosti,

• Poruke i pozivi kad vi poželite kod ovih muškaraca nisu mogući. Oni ili neće dati svoj broj, već će uzeti vaš, ili se neće javljati na vaše pozive a na poruke će odgovoriti onda kad to njima bude odgovaralo.

• Ovi muškarci izlaze isključivo na mesta gdje se oni osjećaju dobro. Vi ne možete i teško da ćete moći odrediti mjesto izlaska. Samo će odmahnuti glavom i držati se svoga. Emocionalni “invalidi” su kruti i jako se teško prilagođavaju.

• Upoznavanje vaših prijatelja i obitelji je nepotreban posao, jer je to uglavnom i znak kako veza postaje ozbiljna. Što se on više infiltrira u vaš život, to vi postajete ovisniji o njemu. To je u biti njihov cilj i moto.

• Naravno da u vezi par ne mora uvijek raditi sve zajedno. Postoje trenuci koji su rezervisani za druženje s prijateljima. Ali, ako vi ne uspijivate upoznati njegove prijatelje, ili ne

možete sudjelovati u njegovim aktivnostima, to je znak da vas ne želi u svim aspektima svog života.

• Iz usta emotivnog "invalida" teško ćete čuti riječi poput: „Volim te“ i „Zaljubio sam se u tebe“. Razlog tome je što bi izgovaranje tih riječi značilo doticaj s emocijama, a emocije, kad su izrečene, za ove muškarce zvuče još i gore.

Emotivni "invalid" teško opršta odbijanje. Kada gubi, doživljava poraz ili kada je odbačen zna biti izuzetno vješt u manipulaciji i osvetoljubivosti. U tim trenucima on ima potrebu da devalvira, ponižava i omalovažava osobu koja ga je porazila ili odbacila, želeći time umanjiti njezin značaj. Na taj se način pokušava izboriti s anksioznošću, napetošću, koju mu stvara frustracija zbog gubitka.

Za svoje neuspjehe često zna pronalaziti

socijalno prihvatljive izgovore koji će opravdati sve neugodno što mu se događa u vezi, pri čemu je krivac uvijek partner ili neko drugi. Treba biti svjestan toga da tim izgovorima tj. lažima, on u biti pokušava uvjeriti (više sebe nego druge), u neku njegovu stvorenu i jedino njemu prihvatljivu "istinu", a sve to zbog očuvanja zapravo, izuzetno krhkog i oscilirajućeg samopoštovanja.

Dakle, prije nego započnete ozbiljnu vezu, dobro se raspitajte o prijašnjem ponašanju u partnerskim relacijama osobe s kojom to želite ostvariti. Lijepo je kada srce ubrzano lupa, ali je istinski lijepo i jedino tako može potrajati samo ako i razum odobrava.

Ljubav je nažalost emocija za koju nije spreman, a ni sposoban baš svako jer je to emocija zrelosti i zrelih, a emotivni "invalidi" su lišeni tog najdivnijeg osjećaja na svijetu.

VAŽNO MI JE DA VRJEDNUJE ONO ŠTO JE SVETO

Jednom mi je otac rekao:

Draga kćeri, želim da odrasteš u pametnu ženu, majku i kćerku. Da imaš lijep život, da nađeš muškarca s kojim ćeš uživati danima, a ne da plaćeš zbog njega i njegovih hirova noćima.

-Kakav on treba biti? -upitala sam oca.

-Slušaj, kćeri:

Neće mi biti važno ako ne bude igrao golf sa mnom, sve dok se bude igrao sa djecom koju ćeš mu roditi i dok sa njima uživa u svim onim divnim i frustrirajućim situacijama koje i ti meni pripeđuješ.

Nije mi važno koliko će imati novaca, sve dok i ono malo što ima bude dijelio s tobom, a ne lumpovao noćima.

Nije mi važno njegovo političko opredjeljenje sve dok svakog jutra tebe i vašu obitelj bude stavljao na prvo mjesto u kući i u svom srcu. Nije mi važna boja njegove kože, sve dok sliku vašeg života boji strpljenjem, požrtvovanjem, ljubavlju i nežnošću.

Ne zanima me njegova religija ili da li je uopće religiozan... važno mi je da vrjednuje ono sveto, a to je svaki trenutak života i vremena

koje bude provodio sa tobom i vašom djecom. Na kraju, malena, ako pronađeš takvog muškarca, a ja i on ne budemo imali ništa zajedničko, opet ću ga poštovati jer dijelimo ono najvažnije, a to si TI !!!

"Draga Sanja,

postoji nešto što će zauvijek živjeti s nama, a to su ljubav i osjećaj časti i ponosa što smo imali privilegiju raditi s tobom.

I zahvalnost, velika zahvalnost što si na nas prenijela viziju Bosne i Hercegovine kao društva bez barijera, u kojem su osobe sa invaliditetom jednako vrijedni, slobodni i uvažavani ljudi, koji uživajući sva prava žive punim potencijalom. S ljubavlju i ponosom, poštujući sve ono što te je odredilo kao dobrog čovjeka, prijatelja i suradnika, nastaviti ćemo raditi, profesionalno, predano i s ljubavlju na našoj zajedničkoj misiji, stremeći ka ispunjenju vizije društva jednakih prava i mogućnosti za osobe sa invaliditetom."

Zauvijek tvoj I.C. „Lotos“ tim!

Petnaestog decembra 2015. godine je preminula aktivistica u pokretu za prava i samostalni život osoba sa invaliditetom, uposlenica i jedan od osnivača bosanskohercegovačke nevladine organizacije Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“, Sanja Zahirović, rođena Žarković.

Pokret osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini je ostao bez aktivistice koja je nesebično tragala za novim načinima i mogućnostima promovisanja prava i mogućnosti osoba sa invaliditetom, ali i bez posvećenog radnika koja je radeći na istraživanju i promociji novih pristupa u rješavanju različitih izazova sa kojima se svakodnevno suočavaju osobe sa invaliditetom, dala svoj doprinos promociji i uvođenju novog pristupa bosanskohercegovačkog društva osobama sa invaliditetom zasnovanog na poštovanju ljudskih prava i jednakih mogućnosti, te punoj uključenosti osoba sa invaliditetom u zajednicu.

"Zahvaljujemo svim prijateljima Informativnog centra za osobe sa invaliditetom "Lotos" Tuzla, što su u najtežim trenucima bili s nama i pružili nam utjehu i podršku."

Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“ Tuzla

DA SAM SLUČAJNO MUŠKO/ŽENSKO?

Muškarci i žene su različiti! Ali, najveća je nepoznanica i tajna, svima nama podjednako, to što ne znamo kako je to biti ono drugo u odnosu na ono šta smo, muškarac ili žena. Ma koliko razmišljali o tome, nikad ne možemo znati kako je u koži drugog spola ali svi sigurno nekad pomislimo da bi bilo lakše i bolje i neminovno smo o tome bar nekad razmišljali. Evo nekih zanimljivih mišljenja...

Možete li podijeliti sa našim čitaocima: razmislite, pustite mašti na volju i recite nam šta biste učinili drugaćije i šta mislite, kako bi izgledao Vaš život danas da ste se slučajno rodili kao muškarac/žena?

Amna Alispahić, Sarajevo: Da sam kojim slučajem rođena kao muškarac, osnovao bih "Udruženje papučara" i ponosio se činjenicom da mi je moja voljena važnija od svega i da činim sve da bude sretna, a ne bih se hvalio svojom navodnom sposobnošću da budem frajerčina uvijek i zauvijek.

Hazim Junuzović, Sapna:

Od kako znam za sebe život sam podredio mašti. Sanjam i priželjkujem svijet u kome će svi ljudi imati priliku da ispune sebe. Želim svijet koji će biti bolji za sve nas bez obzira ko smo, šta smo, kakvi smo i odakle smo. Pa, na ovo pitanje dao bih sljedeći odgovor: da sam kojim slučajem rođen kao žensko radio bih i borio se kao da sam muško. Ništa manje od toga ne bih prihvatio.

sa barbikama, pa bih da sam muško, sada već u ovim godinama maštala o nekoj vojnoj akademiji ili nečemu sličnom... Mada, kao i djevojčica o tome sanjam ali eto, muškarci tu imaju prednost. Ili bih kao i većina njih ganjala tu neku fudbalsku karijeru, jer je za njih fudbal smisao života.

Edina Golać-Šarić, Tuzla:

Da sam rođena kao muškarac, vjerujem da se moj život ne bi bitno razlikovao od ovog koji danas živim kao žena, ali i većina muškaraca. Vjerujem da bih se uklopila u „modne trendove“ ravnopravnosti spolova. Nosila bih odijela i hlače, obavljala kućne poslove, kuhala za prijatelje i porodicu, sudjelovala u odgoju djece, obasipala ženu nježnostima i ljubavlju, sudjelovala u sportskim i rekreativnim aktivnostima... Naporno i vrijedno bih usklađivala poslovne, porodične i sve druge obaveze. Jedino bih bila lišena samog čina rađanja i dojenja djeteta.

Dragica Đukić, Šabac:

Ooooooo, koje li sreće! Sve bi žene bile moje uz veliku pažnju i ljubav, sa puno dece. Ne bih ja puno menjala tradiciju muškaraca, kad bih se dočepala drugog spola. Hahaha. Pozdrav za čitaoce Inicijative!

Mehmed Ajdaslić, Gornja Tuzla:

Da sam se nekim slučajem rodio kao žena, a moglo se desiti, trudio bih se da se osjećam ženstveno, tako bi se i oblačio, djeca bi me sigurno pazila bolje kao majku nego kao oca. I još... imao bih sigurno i drugu nogu a onda stvarno ne znam gdje bi mi bio kraj!

Delić Sumeja, Lukavac:

Pa neće mi biti teško odgovoriti na vaše pitanje, jer sam i kao mala uvijek više voljela da se igram sa pištoljima nego

Dejana Vujnović, Prijedor:

Kao Dejan, prepostavljam, ne bih uživala u životu na ovakav način kao što sad uživam. Smatram da bih kao muškarac bila "utegnutija" i manje smjela. To se odnosi i na invaliditet. Sve u svemu, draga mi je da sam rođena kao cura.

Nedžad Pirić, Banovići:

Da sam se rodio kao žensko, sada bih vjerovatno bio na nekom fakultetu, težio ka tome da postanem neko i nešto jer smatram da žene i muškarci u današnje vrijeme treba da budu potpuno ravноправни, sigurno ne bih sjedila kod kuće i čekala da se udam, uz smijeh kaže Nedžad.

Anes Mehic-Pajo, Lukavac:

Hehe, bio bih starleta sponzoruša i trudila se da živim na račun drugih. Ne razmišljamo mi muški kao žene. Evo

trudim se, ubih se razmišljajući, a sve me vuče na one sponzoruše i uživanje na tuđi račun ili da budem neka direktorica gdje su uposlenici sve muškarci pa da im ja komandujem.. Uf, ne mogu se ni u mašti zamisliti' da sam žensko, to je jednostavno preteško.

Alma Hodžić, Živinice:

Da sam kojim slučajem danas muško, trudio bih se da znam što više o ženama, znao bih šta je muško i šta su njegovi poslovi, znao bih džentlmenska pravila i ne bih bio kao većina TATIN SIN!!!!

Enisa Bratanović, Tuzla:

Šta bih radila.? Prije svega nikada ne bih željela da budem u "muškim cipelama" jer iskreno mislim da su

žene jači spol, istrajnije, razumnije, odlučnije, organizovanije... Ne bih znala da živim onako kako muškarci žive jer su, bez obzira šta oni mislili o tome, žene te koje su stub porodice i društva u cjelini. Muškarci se boje jakih žena i zato im i ne daju priliku da ravноправno učestvuju u političkom životu. Ja sam čitav život

Adisa Kišić, Tuzla:

Da je sudbina bila da se rodim kao muškarac, ja bih bio nježan prema ženi, u svakom trenutku bih

znao da osjetim šta je od mene rastuže pa ne bih to činio, volio bih je i ne bih bio

nepravedan prema njoj. Znao bih da cijenim njenu ljubav i njegovao bih je kao cvijet. Ali, pošto bih bila muško, toga svega ne bih bila svjesna i ne bih mogla sve to da shvatim, jer bih bila muško.

Lejla Somun, Sarajevo:

Da sam rođena kao muškarac, bila bih sigurno feministka. Borila bih se protiv militarizma i muškog šovinizma, protiv nasilja nad ženama i djevojčicama, ne bih se stidjela svojih emocija i "ženske strane" jer svako od nas nosi različite identitete i ono što je muško a što je žensko je samo društveno definisano, a nije pravo stanje stvari. Vjerovatno bih bila visočija pa bih igrala košarku, a sigurno bih, kao mnoge moje kolege i prijatelji radila i ono što radim sada kao žena: borila se za mir u svijetu, jednakе mogućnosti svih, igrala tavle, uživala u šetnjama u prirodi, filmu, sevdalinci i dobrom društvu.

bila i muško i žensko i mislim da mi uloga žene puno bolje odgovara u životu i donošenju važnih odluka.

Anes Ćehović, Tuzla:

Vaše pitanje, po prvi put u životu me je navelo na razmišljanje o tome šta bi bilo da sam žena. Nakon dužeg razmišljanja sam bio poprilično siguran da bih kao

žena bio jako ružan, međutim, sa današnjim raznovrsnim šminkama, znam da bih se fino „podaćerao“. Eh, tako „podaćerana“ i sređena žena, moja imovinska situacija bi bila ovakva: stan u Sarajevu, stan u Tuzli, manja kuća na Makarskoj rivijeri, mali auto za po gradu i jedan, onako ženski džipčić za obilazak imovine. Vrlo često bih posjećivao Ibicu u Španiji, jer znam da je lijepa i „parali“ plaža, a nakon obilaska plaže išla bih na večeru u Monako. Naravno, uz sve te obilaske bih redovno promovisala mir u svijetu. Također, kao žena, zalagala bih se da ratovi prestanu a da se ljubav što više promoviše, ali prava ljubav, muško-ženska, ne ova moderna. Nažalost moram prestati ovo pisati, jer se uhvatih kako razmišljam koju haljinu da obučem večeras u čaršiju. Živjeli....

**Amela
Veilić,
Sarajevo:**

Hahahaha i vama svašta na um pada!

Misljam da se moj život ne bi znatno razlikovao. Uvijek sam radila šta sam željela da radim, bez razmišljanja o tome može ili treba li to jedna djevojčica ili žena, i nekako sam uvijek postizala sve što

sam željela! Ne bih voljela da sam muškarac, i zašto bih!? Kao žena mogu sve što može i muškarac, i to na štiklama!

Elvira Žunić, Tuzla:

Uh... gdje me nađe? Jašta sam nego i muško i žensko. Sve sam. Nemam šta ni mijenjati, fakat bi ostalo isto. Govorim iz perspektive života kojeg živim. Prinuđena sam i imam i mušku i žensku ulogu.

Misljam da je to na kraju i najbolje. Balans.

**Vernesa
Krišto,
Zenica:**

Nikad o tome nisam razmišljala, ne znam šta da odgovorim... Da sam muško vjerovatno se ne bi ništa drastično promijenilo, samo ne bih sad bila u drugom stanju..... Ehehehe.

Mersudin Muminović, Tuzla:

E da sam žensko, potudio bih se da nađem muža i ostanem trudna. Obavezno bih nosio miniće i štikle sa jakom šminkom.

sam muškarac, da žena zaista može biti sve. od pilota do hirurga.

Fikreta Karić, Gračanica:

Da sam muškarac, svakim danom bih pravila neka nova lijepa iznenađenja za svoju djevojku ili ženu, pomagala bih joj u svim kućnim poslovima, bila bih pravi džentlmen, nosila bih bradu i bila vojnik. Za svoju bih ženu, čini se, radila i muške i ženske poslove samo da je ona sretna. Ma živjela bi pokraj mene kao kraljica jer to i jeste!

Ana Kotur, Banja Luka:

Mislim da bi bilo lakše biti muškarac, u društvu koje je naklonjeno muškarcima, u stereotipu alfa mužjaka koji se nameće kao jedini poželjan. Ono što bih radila drugačije od većine muškaraca u našem društvu jeste da ne bih robovala ulogama kako su one sad postavljene, što bi samo po sebi povuklo i angažman na pravima ženskog spola, diskriminisanih i slično.

mnogo manje očekivalo nego što se očekuje od žene... lakše bih našla posao i imala bih veću platu...

Aladin Kavgić, Tuzla:

Da sam rođen kao žensko, obavezno bih zavodila svog muža da sam mu uvijek lijepa, odmorna i nasmijana. Vodila bih redovno ljubav sa svojim mužem, da me ne boli stalno glava. Želja bi mi bila da sam mu uvijek zdrava, sretna i zaljubljena.

Biljana Vukadinović, Kozarska Dubica:

Mislim da bi mi mnogo toga bilo lakše dostupno da sam muško, zbog stava okruženja prema muškarcima sa invaliditetom.

Mislim da bi mi, da sam muško, bilo dostupno da savladam mnoge vještine praktično, za razliku od sada kada je to na teorijskom nivou.

Sandra Marković, Tuzla:

Da sam rođena kao muško bilo bi mi super što me mama zove "sine". Ljudi se ne bi gnjavili nastavkom "ica" na socijalni radnik, zaposlenik

i sl. jer ih to jako smara u našem društvu. Ništa vezano za mene sem bioloških razlika ne bi bilo drugačije jer zbog svog pristupa životu mnogi i kažu da sam muško. A ja znam da sam samo žensko koje može i smije.

Svetlana Došić, Vlasenica:

Pravo filozofsko pitanje... da sam se rodila kao muško, roditelji bi me s pravom zvali „sine“ kao što su svjesno ili nesvjesno sve ove godine. Mislim da bi mi život bio jednostavniji, da bih se susretala sa manje predrasuda, manje pritisaka i od mene kao muškarca bi se

Emina Mujanović, Kalesija:

Uh, jeste me našli! Nikad o ovome nisam razmišljala. Hmm.. da sam muško?!

Joj ništa mi ne pada na pamet pametno, očigledno je da volim što sam žensko i što ću biti jednom muškarcu ljepša polovina. Žene su dame i imaju prednost u svemu a muškarci su džentlmeni. Volim ja da sam dama.

Jasmin Džemiđić, Sarajevo:

Da sam se rodio kao žensko, definitivno bih više pazio na sebe. Bio bih najzgodnija riba. Doduše, ne bih imao smisla za humor. Ali bih imao definitivno mnogo drugih blagodati koje krase žene.

Redakcija I.C. "Lotos"

NAUČNICI DOKAZALI: ŽENE ZVOCANJEM SKRAĆUJU MUŠKARCIMA ŽIVOT

Istraživanje koje je sprovedeno u Danskoj i koje je obuhvatilo je 9.857 muškaraca i žena starosti od 36 do 52 godine, pokazalo je da postoji povišena stopa umiranja muškaraca u vezama ili brakovima u kojima postoje česti konflikti uzrokovani od strane žena.

Naime, njih 315 umrlo je od stresa za koji se prepostavlja da je nastao uslijed svađe sa

je kod muškaraca srednjih godina povećan rizik od smrti čak tri puta.

"Muškarci, za razliku od žena, imaju manje osoba sa kojima mogu da podijele svoje brige. Povjerljive razgovore o privatnim temama vode tek sa nekolicinom prijatelja ili članova porodice, a ima i onih muškaraca koji nikada o tome ne razgovaraju. To je mogući razlog za povišenu stopu mortaliteta među muškarcima", rekla je doktorka Rike Lund iz Odjeljenja za javno zdravlje Univerziteta u Kopenhagenu.

Ona kaže da je muškarcima partnerka često jedina osoba kojoj žele da se povjere. Međutim, kada ona postane glavni uzrok briga i nerviranja, muškarci postaju depresivni a to može biti pogubno po njihovo zdravlje.

Također, kada su pod stresom, oni su skloni brzoj hrani, alkoholu, muči ih nesanica, a to sve narušava zdravlje. Sa druge strane, dansko istraživanje je pokazalo da se žene za razliku od muškaraca manje uznemiravaju kada im

partnerom. Takođe, zbog nezadovoljavajućeg zajedničkog života istraživanje je pokazalo da

partner pridikuje i da njegovo zanovijetanje ne utiče negativno na zdravlje partnerke.

LEGO KOCKICE U KAMPANJI ZA VEĆA PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM

Lego je lansirao figuru nasmijane osobe u invalidskim kolicima kojoj društvo pravi pas vodič za slijepu i slabovidu, zajedno s nekoliko novih figura.

'Fun in the Park', koji će se na tržištu pojaviti u junu. Lego je lansirao figuru nasmijane osobe u invalidskim kolicima kojoj društvo pravi pas vodič za slijepu i slabovidu, zajedno s nekoliko

Udruga "Toy Like Me", koja se bori za bolju zastupljenost i predstavljanje osoba s invaliditetom među igračkama, prošle je godine kontaktirala Lego i pokrenula kampanju. Aktivisti udruge "Toy Like Me" peticijom kojom je prikupljeno više od 20 tisuća potpisa od danske su tvrtke zatražili da na pozitivan i realniji način prikažu invalidnost kroz popularne igračke.

novih figura - prodavača sladoleda, biciklista i muškarca koji gura kolica s bebom.

"Ovo je izuzetno važno", izjavila je Rebecca Atkinson, osnivačica "Toy Like Me", naglasivši da je Lego kao jedan od najvećih proizvođača igračaka napravio veliki korak uvođenjem ove figurice. "Ovim potezom Lego svoj djeci s invaliditetom i teškoćama u razvoju poručuje da je uz njih".

Nedavno je Lego na sajmovima dječjih igračaka u Nurnbergu i Londonu predstavio prvu figuru u invalidskim kolicima u sklopu seta

Atkinson je pohvalila taj korak ali je i naglasila da je razočaravajuće da ne postoje figurice mladih osoba s invaliditetom.

IZRAČUNAO JE KOLIKO VRIJEDI RAD NJEGOVE SUPRUGE KOD KUĆE

Nedavno je na jednom blogu koji vodi izvjesni Stiven, osvanuo tekst koji ovih dana obilazi svijet. Razlog tome je što se mnogo ljudi, zapravo, pronašlo u njemu!

“Razmišljaо sam, ali nikako ne mogu da priuštim dadilju i kućnu pomoćnicu.... moja žena je prinuđena da ostavi svoj posao i u potpunosti se posveti kući i djetetu. Hrani ga i mijenja mu pelene, tješi ga kada plače i ušuškava ga svake noći, ali to je samo početak! Da, ona je majka i prirodno je da brine o svom djetetu, ali razmislite koliko para moraju dati majke koje to, zbog posla, ne mogu!” Stiven je čak i izračunao koliko bi na godišnjem nivou koštalo sve što njegova supruga obavlja:

- Prosječna zarada dadilje – 705 \$ nedjeljno, odnosno 36.660 \$ godišnje.
- Čišćenje kuće – 50 do 100 \$ svaki put, ili 5.200 \$ godišnje.
- Usluga ”potrčka” (koji bi kupovao namirnice)
- 65 \$ svaki put, 4 puta nedjeljno, ili 13.520 \$ godišnje.

- Kuhar – 240 \$ nedjeljno, odnosno 12.480 \$ godišnje.

- Financijski pomoćnik (raspolaganje budžetom, plaćanje računa, itd.) – 15 \$ na sat, 5 sati nedjeljno, 3900 \$ godišnje.

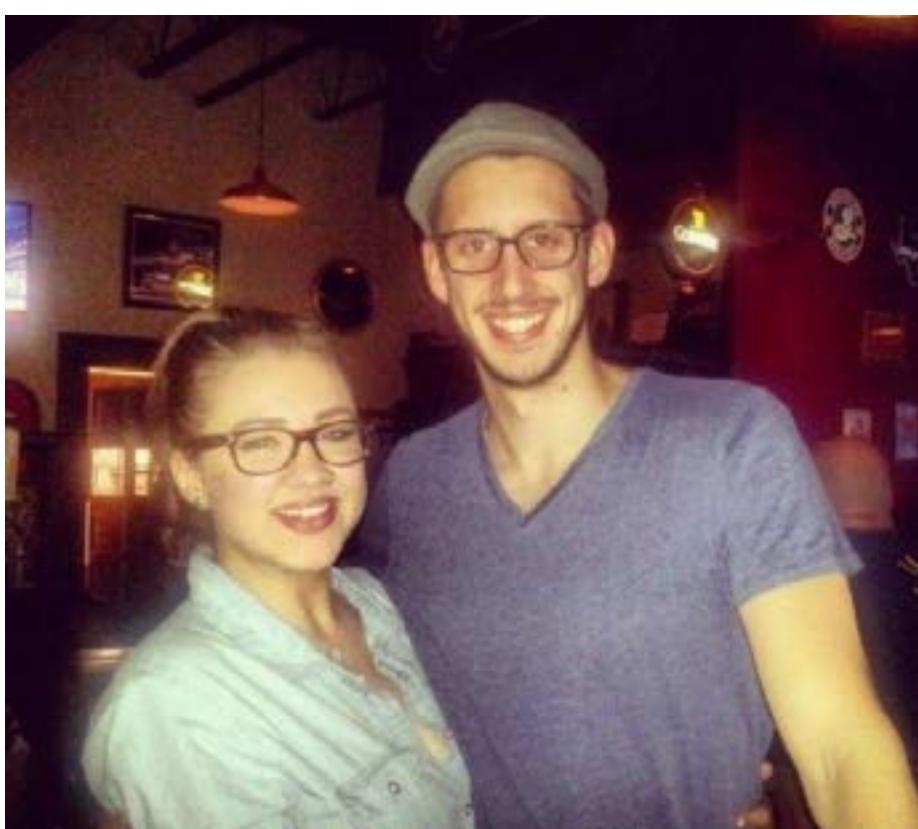

- Organizacija okupljanja (porodičnih ručkova, ...) – 75 \$ po satu, 4 sata, 3 puta godišnje, ukupno – 900 \$ godišnje.

- Praonica veša – 25 \$ nedjeljno, 1300 \$ godišnje.

- Ukupna suma godišnje iznosi 73. 960 \$!
“Osjećam sram, jer sve ovo vrijeme joj ništa

nisam kupio. Osjećam se neugodno jer je ona stalno mislila da previše troši i sve naše prihode baca u zalud. Ona voli mene i našeg sina, naravno bez ikakve novčane naknade! Međutim, moramo da se zamislimo nad time da njihov rad objektivno vrijedi mnogo više od toga koliko zapravo uštede za angažovanje kućne pomoćnice. Na ovaj čudan način, želio sam da joj izrazim duboko poštovanje, kao ženi i majci mog sina, mojoj velikoj podršci! Ona vrijedi više od svog dragog kamenja na svijetu”.

ČISTI SAMO KOLIKO MORAŠ

MOJE DAME!

Zapamtite da naslaga prašine štiti drvo koje se nalazi ispod. Kuća postaje dom kada na namještaju možete ispisati – Volim te. Znala sam svakog vikenda provesti bar 8 sati čisteći,

naslikate sliku, ili napišete pismo, ili ispečete kolače, ili zasadite cvijet, naučite razliku između ŽELIM i MORAM? Čistite koliko morate... ali nemate previše vremena.... sa riječima koje možete preplivati, planinama na

jer sam htjela da sve bude savršeno, za slučaj da neko navrati do mene. Konačno sam jednog dana shvatila da niko nije došao - svi su bili negdje napolju, živeći i zabavljajući se. Danas, kad me ljudi posjećuju, ne moram im objašnjavati stanje svog doma, svi su uglavnom zainteresovani za stvari koje sam radila i radim dok živim i zabavljam se. Ako to još niste shvatile same, molim da poslušate ovaj savjet. Život je kratak. Uživajte ga! Čistite koliko morate.... zar ne bi bilo bolje da

koje se želite popeti, muzikom koju želite čuti, prijateljstvima koje želite zadržati, i životom koji želite živjeti... Čistite koliko morate, ali život je tamo napolju, sa suncem u vašim očima, vjetrom u vašoj kosi, pahuljama snijega na vašem licu, kapima kiše....

Ovaj dan se neće ponoviti! Čistite koliko morate, ali imajte na umu.... Starost će doći, i ona nije ljubazna... a kad umrete, a umrijeti se mora.... vi sami ćete napraviti samo još više prašine...

Majka i sin

Sin je odveo svoju majku u restoran da večeraju. Majka je bila veoma stara i slabá i dok je jelá, ispadalo joj je pomalo hrane na odjeću. Drugi ljudi su je gledali sa gáđenjem dok je njezin sin bio miran. Nakon što su večerali, sin je tihod odveo do toaleta, sklonio je hranu koja joj je zaostala, istrljao fleke, očesljao joj je kosu i namjestio náocáre da čvrsto stoje. Kada su izašli, sin je platio račun i krenuo da odlazi sa svojom majkom. Jedan stari čovjek među njima uzviknuo je sinu: „Zar ne misliš da si ostavio nešto?“ Sin je odgovorio: „Ne, gospodine, nisam.“ Onda starac reče: „Da, jesи! Ostavio si lekciju za svakog siná i nadu za svaku majku.“

LEPTIR - OTVARANJE BUDUĆNOSTI

„Leptir - otvaranje budućnosti“, djelo u izdavaštvu Udruženja „Lotos“ iz Zenice, a čiji su autori: Aija Smailbegović-Hadžihalilović, Emina Hadžihalilović-Muračević, Nisveta Kozlić, Boško Kukolj i Ivana Vasić je

priča o djeci sa invaliditetom. Naziv „Leptir“ koji nosi ova knjiga je nastao po priči u kojoj je postojao leptir koji je živio sa mnogo ostalih leptira na livadi koji je bio najbolji đak, plemenit, velikodušan, dobar i intelligentan ali i tužan jer je bio drugačiji, naime, nisu mu izrasla krila. Taj leptir na simboličan način upravo predstavlja ovu djecu. Ali, priča o leptiru takođe govori i o nesebičnoj podršci ostalih leptira koji su se sjetili načina da mu pomognu i od lista trave napravili leteći čilim da bi i njihov drug mogao s njima preći preko rijeke da se igraju zajedno i tako ga učinili sretnim. U ovoj knjizi je predstavljeno mnoštvo primjera, životnih sudbina djece i mladih bez ekstremiteta koji su uz bezuslovnu podršku roditelja i okoline uspjeli prevazići sve prepreke, uspešno se školovati i živjeti život kakav zaslužuju, ali i onih manje lijepih primjera djece ostavljene od roditelja, koja su prošla trnovit put. Zanimljiv je slučaj kad se u jednoj noći u Beogradu rodilo dvoje djece bez ruku, dječak i djevojčica.

Obje majke su tokom iste noći pobjegle iz rodilišta kroz prozor a djeca su ostala na staranje državi. Nakon njihove sedme godine, dvije su ih porodice usvojile. Ljudi iz okoline jako su se čudili tom činu, a porodice su odgovorile da je sudbina mogla biti takva da su i oni mogli dobiti takvo dijete. Ovaj lijepi primjer vraća vjeru u ljudskost, humanost, ljudski rod i da, pored svih predrasuda, još uvijek postoji neporemećen sistem ljudskih vrijednosti.

U monografiji je posebno predstavljen život dječaka Ismaila, rođenog bez ruku kojeg su u obdaništu „Sindibad“ u Zenici djeca jako

dobro prihvatile, čak su kod kuće pokušavala činiti neke stvari nogama, što je vrlo dobar čin koji pokazuje inteligenciju djece i pokušaj sticanja novih iskustava. Ipak, surova realnost je takva da živimo u svijetu u kojem, nažalost, postoje predrasude i gdje je diskriminacija „drugačijih“ česta pojava. Tako je jedan roditeljski par odlučio da ne dozvoli svom djetetu da se susreće sa djetetom bez ruku, a ironično, iako je i njihovo dijete također imalo niz razvojnih problema. Posebno ostavljaju utisak inspirativni opisi doživljaja dječaka Ismaila kroz iskustva koja je doživljavao poput svakodnevnih pitanja djece gdje su mu ruke, te njegovog suočavanja, ljutnje, bijesa i reakcija, zatim prvog posjeta kinu, pozorištu, prvoj priredbi i raznovrsnim aktivnostima gdje je dolazila do izražaja njegova želja, volja i upornost koja je uvijek sve oko sebe ostavljala bez riječi. U knjizi se čitalac kroz jaku empatiju lako poistovjećuje sa širokim spektrom snažnih osjećanja samih roditelja a opisivana su i emotivna suočavanja same djece sa spoznjom da imaju neki invaliditet, kao kad je npr. Ismail prvi put upitao majku gdje su mu ruke. Poslije različitih nevještih pokušaja da mu da odgovor, na kraju je jednostavno odgovorila da se „takov rodio“. Nakon što je poslije toga na svoj nevini, dječji način dugo tražio da mu majka ili sestra daju svoje ruke, vremenom je naučio da živi bez njih te je razvio motorne vještine nogu i glave. Ismail, uz ostalu djecu, nas je naučio da prije svega trebamo biti ljudi, zahvalni na svim darovima koje nam je Bog dao, kao i kako se u životu uz mnogo truda i volje nositi sa sudbinom, naučiti biti borac, uporan i istrajan i kako razbiti sve okove s kojima nas je život suočio, jer tada ništa nije nemoguće.

Jer, kako kaže jedna stara narodna mudrost, koja svim ljudima treba da bude vodilja kroz život: „Umjesto da se žališ zbog nečeg što nemaš, budi zahvalan zbog onog što imaš..“

Pripremila: Adisa Kišić

ŽIVOTNA LEKCIJA

Često ne obraćamo pažnju na neke stvari dok nam se ne dese. Ne razmišljamo o tuđim osjećanjima, dok ista ne zadesa nas. Pročitajte ovu jako poučnu priču.

Student reče profesoru: „Hajde da se našalimo sa seljakom: sakrićemo mu cipele, a zatim ćemo se skloniti iza grmlja i posmatrati njegove reakcije dok ih bude tražio.“

Profesor mu odgovori: „Mladiću, nikada se nemoj šaliti na račun tuđe nevolje i bijede. Budući da si bogat, možeš sebi priuštiti veće

to zlatni novčić. Sav u čudu pogleda u novčić, osvrnu se oko sebe, te poče posmatrati novčić neko vrijeme. Ponovo se osvrnuo na sve strane, ali nije video nikoga. Stavio je novčić u svoj džep, te nastavio obuvati drugu cipelu. Ali njegovo iznenađenje je bilo još veće kada je i u njoj pronašao novčić. Odjednom su ga savladale emocije. Bacio se na koljena, podigao glavu prema nebu i glasno počeo da izgovara molitvu u znak zahvalnosti. U njoj je govorio o svojoj bolesnoj i bespomoćnoj ženi

zadovoljstvo od ovog siromaha. Stavi zlatni novčić u svaku njegovu cipelu, a tada ćemo se sakriti i posmatrati njegovu reakciju.“

Student to i učini i obojica se skloniše iza nekog grma u blizini. Seljak je završio svoj posao i ubrzo došao preko polja do mjesta uz put gdje je ostavio svoj kaput i cipele.

Dok je oblačio kaput, gurnuo je nogu u jednu cipelu i otkrio da mu je nešto u cipeli. Prvo je pomislio da je kamenčić, ali ubrzo shvati da je

i svojoj djeci koja su bez hljeba, a zahvaljujući nevidljivoj ruci koja mu je poslala novac, oni će biti spašeni. Student je ostao duboko ganut, sa suzama u očima. Profesor ga upita: „Da li bi bio srećniji da si se našalio sa ovim seljakom nego što si sada?“ Mladić mu odgovori: „Naučili ste me lekciji koju nikada neću zaboraviti. Sada stvarno razumijem ove riječi koje prije nisam razumio: “Više je blagoslovjen onaj koji daruje, nego onaj koji prima!”“

ŠARENA STRANA

MJESTO STANOVANJA

Policija: Gdje živiš?

Ja: Kod mojih roditelja.

Policija: Gdje žive tvoji roditelji?

Ja: Kod mene.

Policija: Gdje živite svi skupa?

Ja: Preko puta moga komšije.

Policija: Gdje je kuća vašeg komšije?

Ja: Ako vam to kažem nećete mi vjerovati.

Policija: Reci!

Ja: Preko puta moje kuće!

STARAC

Sjedi starac na klupi u parku i plače. Ide neki čovjek i pita ga zašto plače.

Kaže uplakani starac:

Oženio sam se nedavno sa mladom curom, tek 22 napunila. Svaki dan mi kuha, čisti i pere... a kada dođe noć udaram kao mladić! Toliko je dobra da mi viagra i ne treba!

Prolaznik ga upita:

Pa vi bi ste trebali biti sretan čovjek! U čemu je problem?

Kaže stari kroz plač: Zaboravio sam gdje stanujem!

Žena: Da nismo muž i žena,
da li bi me opet zaprosio?

Muž: Matere ti ne započinji
svađu !!!

POKLON ZA OSMI MART

Pita djevojka mladića:

- Gdje je moj poklon?

- Vidiš li onaj crveni ferari ispred zgrade?

- Da, da, viidiim...

- E, pa, kupio sam ti lak za nokte u istoj boji!

Kaže se da su dobre prijateljice one koje mogu dugo da se ne vide i ne čuju, a da ne posumnjuju u svoje prijateljstvo.

To je takvo prijateljstvo, kao da se čini da ste juče posljednji put razgovarale, vidjele se i popile kafu...

GLUHONIJE MI TENISER

Nevjerovatna priča dolazi iz Južne Koreje, herojska, nesvakidašnja, jedna od onih koja inspiriše milione ljudi širom svijeta. Dak Hi Li je sedamnaestogodišnji južnokorejski teniser, gluhi je od rođenja pa ne čuje ni lopticu, ni sudije, ni publiku, ali uprkos svemu ostvaruje sjajne rezultate. Ove sezone osvojio je nekoliko „Fjučers“ titula i završio je godinu na 230. mjestu ATP liste. Njegova neobična priča već je privukla pažnju najboljih tenisera

kojeg drugi igrači nemaju. Ništa vas ne može omesti, ni publika ni protivnik.“ Kao najteži trenutak u dosadašnjoj karijeri Li izdvaja turnir u Indoneziji. Igrao je protiv Kristofera Rungkata, najboljeg tenisera Indonezije, a sudije su, očekivano, pomagale domaćem igraču. Tamošnji navijači nisu znali za Lijev problem sa slušom, koji je, zbog poteškoća sa govorom, gestikulacijama pokušao da objasni sudiji da je nezadovoljan suđenjem. Počeli su da mu se smiju, rugaju i opomašaju njegove pokrete ruku. Li je skrivač suze, vratio se na teren i u inat svima „počastio“ rivala sa 6:3, 6:1. Za borbu sa najboljima mora popraviti servis, posebno drugi, te igru na mreži. Velika prednost mu je maestralan ritern, te sjajno

svijeta – dive mu se Rodžer Federer i Rafael Nadal, a Novak Đoković ga je pozvao i da trenira sa njim.

Sa Đokovićem je trenirao ove godine na Vimbldonu, a još 2006. dobio je priliku da trenira sa svojim idolima Federerom i Nadalom kada su igrali egzibicioni meč u Seulu.

„Možda drugi misle da mi je teško, ali ja nemam problema sa tim. Oslanjam se na instinkt, pratim reakcije protivnika i sudija“, istakao je teniser koji dolazi iz Jaečona. To što ne čuje Li čak vidi kao svoju prednost. „To je poseban dar

čitanje igre. „Uvijek je znao gdje će poslati loptu. Ne vjerujem da je nagađao, već mislim da mi je čitao misli“, požalio se Raungkat nakon prvog od dva poraza protiv Lija. Kada bi mogao da čuje, šta bi Li volio da to bude? „Aplauz publike“, otkriva mladić koji ima jedan san – da postane svjetski broj 1 poput Federera, Nadala ili Đokovića. Možda neće čuti aplauz publike, ali će sigurno vidjeti oduševljenje navijača i ponosne roditelje kako slave nakon sjajno odigranih poena, osvojenih mečeva i turnira.

Ona: Šta ako postanem ružna?
On: Ja ču postati slijep.
Ona: Šta ako budem tučna?
On: Ja ču biti kšovn.
Ona: Ako postanem debela?
On: Ja ču razbiti ogledalo.
Ona: Ako postanem stara?
On: Ostarit ču s tobom.
Ona: Ako budem neraspoložena?
On: Golicat ču te.
Ona: A ita ako te prestanem posjeti?
On: Osvojiti ču te ponovo.

Matthew Stanford
Robison
September 21, 1988
February 21, 2001